

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Rebus Iaponicis, Indicis, Et Pervanis Epistolæ
Recentiores**

Hay, John

Antverpiæ, 1605

Organtivvs Brixienſis Rdo. P. Clavdio Aqvaviva, Preposito Generali
Societatis Ieſv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61204)

ORGANTINVS

BRIXIENSIS R^{do}. P. CLAV-

DIO AQUAVIVA, PREPO-
SITO GENERALI SOCIE-
TATIS IESV.

VÆ res non mediocriter hoc anno M.D. XCIV. nos afflixerunt: prius ãm diuturna P. Visitatoris & Reuerendiss. Episcopi, quem iam in Chinam peruenisse ex literis Manilianorum cognouimus, absentia: deinde, quòd nauis, quæ solet quotãnis huc ex India appellere, & omniũ harũ Societatis do-

morum, maximè autè Collegii, Nouitiatu, & Seminarii necessariã annonã aduehere, hac vice nõ aduenerit. Nec minùs eadẽ nauis afflixit omnes horũ regnorũ Dominos, mercatores, & alios id genus homines, qui iam pridẽ illam serici, aliarũq; rerũ pretiosarum, quæ ex China, India, & Europa in Iaponẽ illa nauis inferebantur copiam, non parum commodam & opportunam esse experti fuerant. Et iã Meaci, ubi degimus, tanta eiusmodi rerum laboramus inopia, vt cõmiseratione dignum sit, audire quotidianas hominũ querelas de dicta nauis hoc anno desiderata. Verũ quia cõfidimus Deũ more suo id cõuersurum in maius aliquod bonũ, non possumus non in omni eius beneplacito acquiescere.

MEACI, quod ex aliis literis V.P. intellexerit, duobus iam annis degimus, ego, & P. Franciscus Perez cum tribus fratribus Iaponis, Vincentio, Paulo, & Ioanne, cæteraquẽ familia: numerum attingimus trigelimum; omnes, Deo propitio, viribus integri, atq; ego imprimis: nam beneficio thermarũ, quæ in his partibus sunt, laus Deo, non parum eas confirmaui.

Quod ad fructum attinet, hoc biennio ex messe, tam veterum quam nouorum Christianorum, collectum, si conferamus cum superiorum annorum, in quibus libertate adhuc nostra utebamur, fructu, fateri debemus, esse maximum. Omnes enim Christiani presente Ecclesiæ calamitate tantopere ad complectendam virtutem excitati sunt & accensi, vt meritò infinitas gratias Domino agere debeamus. Distributi sunt omnes in certos cæptus vel congregationes. In quaque congregatione omnibus Domi-

Dominicis habetur ab istis nostris fratribus concio; agiturque que consilia & collationes de singulorum necessitatibus, tam corporalibus quam spiritualibus. In his sancitum est, quem admodum singuli quoque mense semel suo ordine sacro Missæ interesse sint in diuersis, quas hîc habemus, ædibus, atque etiam in ædibus Christianorum; idque ne notabilis aliquis numerus conueniret in domo, quam nos incolimus, cauere turque omnia hoc tempore citra periculum publicè fieri non possunt. Infirmus opus quoddam non absimile Monti pietatis, quem vocamus quod valebit quoque ad præstandum auxilium pauperibus nostris. Id quoniam placuit omnibus dictis Christianis, factum est quo die initium eius datum est, plus quam trecenti aurei coram collecti fuerint; prorsusque in Deo confidimus, paucis mensibus, vbi certò confiterit eius operis fructus, nos millenarium reorum numerum excessuros. Et si Deus vitæ vsuram nobis prægarit, curabimus vt ex hoc opere ingens existat conuersionis auxiliium, maximè eorum qui Meaci degunt, & operibus misericordiaz plurimum commouentur, prouentus.

Ad numerum eorum, qui desertis idolis CHRISTO non dederunt, hoc biennio adiuuante diuina gratia magna factus accessio: atque in hoc quidem loco, vbi ego versor, plus quam centorum capitum, qui magna parte sunt nobilitate generis præditi; nonnulli etiam viri Principes, (de quibus fortè N. P. Viceprovincialis separatim ad V. P. conscribet) & non dubiam nobis habentur egregia sementis spem ad proximam omnium huius partium conuersionem. In præsentia verò id summæ voluntatis nobis est, oculis vsurpare in neophytis istis Christianis tantam dorem res nostras cognoscèdi, diuinumque nomen lauius, et contra Regis Iaponiæ edictum, propagandi. Qua re ita abundè satisfactum est nobis, vt iam maiorem prædicandi Euangelii libertatem non admodum postulemus. Messis copiosa est, immo piofior quam V. P. existimare vel suspicari possit. Vtinam diuina Majestati placeat suæ misericordiaz oculos in summam huiusmodi inopiam conijcere, multorumque excitare desideria ad excolandam, simulque V. P. commouere, vt magnam aliquam partem perariorum manum extrudat: nam paulatim seniores, qui hactenus hîc vixerunt, vita excedunt: reliqui verò vel ætate vel morbo fracti, vel laboribus debilitati, ne millesimæ quidè parti hominum conuersorum iuuandæ & instituendæ sufficiunt.

Commemorabo hîc V. P. rem miram & auditu periculis. Quabacundonus Iaponiæ Dominus, quoniam Nangoiæ, &

non magno interuallo à Firando & Nangafacho abest, in intimam rerum nostrarum Lusitanarumque, dum ibi per hos duos proximos annos commoratus est, notitiam dededit, longè quam antehac benignior nobis est factus; uti non obscure ex verbis quibusdam, quæ cognouimus ab eo in fauorem nostrum prolata, collegimus. Nam aliquando increpans filium Riuxæ Christianum, qui cum alio quodam item Christiano vrbs Sacayanæ gubernacula tenet. Vide, inquit, ut optimam gubernandæ vrbs rationem inuas, ob hanc & illam causam, atque etiam quia lex vestra ita præscribit. Certo quoque autore, qui præsens audiuit, didicimus, conjugem eius tam bene ad res nostras affectam, ut quoties occasio se offert sermonem instituendi de nobis, ita loquatur, ut declaret se non longè abesse à regno Dei, & cõplectenda lege Christiana. Quando verò Iaponiæ Dominum vniuersa harum prouinciarum nobilitas Nangoiam comitata est, factum est ut quàm plurimi, consuetudine Lusitanorum capti, ad religionem Christianam affici cõeperint, ac disertè quoque dixerint fore se Christianos, si sibi audiendarum concionum cognoscendæque veritatis fidei fieret potestas. Arridebant illis eorum mores, forma vestitus, & maxime quoddè cingulo vel collo Rosaria, sacrarum reliquiarum Agnorumque DEI thecas gestarent: sic ut eorum multi per Lusitanorum amicos quàm plurima Rosaria, atque etiam Reliquiaria, ad quorum similitudinem alia multa hinc postea fabrefacta sunt, extorsissent: alii verò etiam denis vel duodenis scutatis vnum Rosarium coëmerint. Imprimis autem placebant illis Cruces. Itaque factum est, ut tam Nangoiæ quàm hinc Meaci suspensis è collo crucibus & Reliquiariis incesserint, nõ ipsi solùm, sed Principes viri omnes, vsque ad Regem ipsum eiusque nepotem nouum Quabacondonum. Maximam partem vestitu vtuntur Lusitano: prorsus, ut quando aula aliquantæ eorum multitudini fortè obuiam prodit, non facile dignoscere possit, sintne Iaponii an Lusitani: & quidam ad hos imitandos etiam totam orationem Dominicanam & Angelicam salutationem memoriæ mandarunt. Si sermo de Lusitanis incidat, semper de iis bene loquuntur; dictitaturque esse homines prudentes & humanos, animo liberali & magno. Ac certè, quando P. Visitator tanquam Legatus cum viginti quinque Lusitanis visendi Regis causa huc venit, Iaponii omnes tantopere eorum comitate, humanitate, morumque suauitate obstupefacti fuerunt, ut ab illo tempore semper declararint, se nõ mediocriter erga illos affectos esse. Neque dubito nutu planè diuine legationem hanc nomine Præregis à P. Visitatore obitam fuisse,

nam cum antè pro hominibus suspectis, vilibus, & abiectis nosce-
berent, nunc opinionem illam animis suis penitus exemerunt,
magnopere erga nos nostraque omnia affici cœperunt. Mea quo-
que sententia Rex iste non longè à suscipienda luce Evangelii
abesse videtur; maximè cum eius nepos & successor vehementer
omnia nostra admiretur & amet; me quoque singulari amore,
iam olim in minoribus notum, complectatur; quod re-
missis ad me hoc biennio ducentis orizæ sarcinis, præclarè dem-
stravit. Idem sentio de huius vrbis governatore, cuius filius ca-
rissimus, eleganti ingenio suavissimisque moribus adole-
ante mensis duos, sacris aquis ablutus est, cum ageret annu-
tatis decimum quintum. In eandem voluntatè propendunt quoque
omnes horum Regnorum Principes & Domini. Quam in re elati-
simè orationum V. P. totiusque Societatis præsens subsidium
perimur & sentimus. Hac verò optima spe erecti, ex animo opta-
mus nostras quoque preces Domino Deo nostro gratas esse
acceptas, quibus quotidie diuinam eius imploramus opem,
multos dignetur operarios mittere in messem suam. Nec raro
eam cogitationem venimus, ut omnino arbitremur benedicti
P. N. I G N A T I V M magna ex parte hoc sæculo à Deo excitatum
esse, ut ope industriaque sociorum suorum vel hoc vnum Iaponi-
regnum ad CHRISTVM perduceret, cui rei argumento esse potest
singularis illa Iaponiæ iuandæ cura, à Patribus, qui ei in societatis
gubernatione successerunt, & sigillatim à P. Euerardo & P. V. V.
demonstrata, dum liberali & munifica manu supplementa neces-
saria hæcenus suppeditarunt. Quam curam & sollicitudinem
ternam maiorem in modum desideramus in animo P. V. augenda
re & dilatari, quando Ecclesia hæc Iaponensis, ita electa, suo quod-
dam iure efflagitare & promereri id videatur. nam cum totos
septem vel octo annos tam grauitè oppugnata & concussa sit,
gniolem esse eiusmodi auxilio nõ solù ratio dicat, sed Dominus
quoque; noster sancta sua doctrina & vita informat. Ergo lætatur
ultet P. V. hoc nouo & optabili nuncio, & illico nobis succurrat
in hac enim re situm est omne solatium nostrum, omne gaudium
& omne harum animarum salus & præsidium.

I M P E R I V M Iaponiæ est penes hunc regem Quabacondi-
num, & quod à Iaponia condita auditum non est, ne vestigiū quo-
dem pedis in tota insula superest, quod illi non sit absolute
iectum. Tanta autem pace & tranquillitate imperat, ut si succe-
sores eius eandem gubernandi rationem imitentur, periculum
nullum turbadorum regnorum impendere videatur. Ac lanè mo-

dia, quæ ille ad pacem & concordiam istorum Iaponensium lar-
 tam rectam seruandam tuendamque adhibet, magna sunt & ef-
 ficacia. Vnum est, quod post datam fidem publicam neminem ex
 hostibus è medio tollat; quod non fecerat eius antecessor Nuba-
 nanga; is enim regno aliquo sub iugum missò, omnes eius regni
 Dominos trucidabat: at hic rex non vitam modò, sed etiam an-
 nuos redditus, quibus honestè & mediocriter vitam sustentarent,
 eis concessit; qua in re acquiescunt omnes, & libenter obsequun-
 tur. Alterum est, quod rusticos, quorum opera & opibus ferè sus-
 tentabantur regna, ad summam inopiam redegerit, vt vix neces-
 saria eis suppetant ad tolerandam vitam: arma quoque omni
 generis illis ademerit. Tertium est, quod contentiones omnes,
 seditiones, pugnas, & confictiones seuerissimè vetuerit. nam
 quotquot huius criminis rei deprehensi fuerint, omnes vtrinq;uo
 morte multantur. Si qui fuga elapsi fuerint, in pœna vices sub-
 eunt cognati. hi si desint, serui. Si serui non sint, vicinia in qua
 vixerunt. Si multi sint noxii, multi quoque mactantur, & in cru-
 cem aguntur: sed eadem lege fit, vt multi ad necem rapiantur in-
 noxii. Hac seueritate effectum est, vt rarissimæ pugnae & di-
 micationes nunc sint in Iaponia. Quartum est, quod in iusti-
 tia administranda summa æquitate, nulla habita ratione ne-
 que cognatorum, neque veterum belli ducum, neque stirpis re-
 giæ, neque Bonziorum quantumuis illustrium, vtatur. crimina-
 que, mox vt admissum cognoscit, condonat nemini. Cùm mu-
 licibus impensè addictus sit, nulli tamen permittit concubi-
 nas. Ea de causa paucis ab hinc diebus exulare iussit Bonzium
 quendam admodum locupletem, cognatione atque etiam gra-
 du dignitatis Imperatori proximum. Cùmque ad aures eius per-
 uenisset, omnes hos Meacenses Bonzios vti concubinis, parum
 abfuit, vt capite multarentur, nisi Gubernator Meacensis spo-
 pondisset, se effecturum ne quid in eo genere amplius ab eis pec-
 caretur. Mandauit igitur is Bonziis omnibus, vt quoque mense
 iurejurando fidem darent se honestè victuros sub pœna mortis;
 superioribus verò cuiusque cætus, separatim, vt promitterent sub
 pœna mortis se eorum, quos suspectos in hac re haberent, no-
 mina delaturos. Quo factum est, vt omnes, si externa spectes,
 magno in metu viuant. Quintum est, quod nullos milites,
 nullos Dominos sint in otio degere. Si vacatio sit à bellis, oc-
 cupat eos excitandis magnificis ædificiis, nouis propugnaculis
 erigendis, vel veteribus renouandis & muniendis, aliisque
 operibus magnis ad ornamentum Iaponiæ, & nominis
 sui

fui gloriam moliendis . In præsentia certè proximè Meacum
 vna arce firmanda constat tria millia hominum, & in vrbe Bo
 ca plus quam centum millia distineri: qui labor nullum relin
 vel locum vel tempus prodicionibus machinandis . Sextum e
 commutatio regnorum . Vicinorum enim regnorum Dom
 transtulit in partes remotiores Iaponiæ . Septimum est, quod
 litibus , præter ordinaria stipendia nomine militiæ illis in pep
 rum adscripta, tempore gerendi belli quotidianum commens
 omnem ipse subministrat . Vnde fit, vt quicquid vult, eorum
 pera efficiat . nec hætenus bellum vllum gessit, quo non ex
 mi sententia hostem debellarit . vno excepto recèti bello Chu
 si, quod longissimè eius vires excessit . Et si in Coraiano regno
 huc copias magnas alat, vt tuendi honoris sui causa Chineses
 poscendam pacem cogat . Octauum medium est, quod parum
 sit hominibus, animo & spiritu plus æquo elatis, quibiq; con
 ra prouidet post mortem suã noua in Republica molituros
 regna turbaturos . Nonum est, quod à Meaco quatuor vel quin
 dierum interuallo, circumcirca, nullum habeat ducem belli
 præfectum potentia vel industria clarum . Decimū & postremū
 quod redditum annuum duorum millionum auri constituit .
 legibus & institutis planè confidimus firmam horum regno
 pacem roboratum iri, viamque opportunam simul parandam
 omniū Dominorum conuersionem . Quem nouum & fauor
 nuncium ideo ad V. P. hoc scripto perferre volui , vt eo celer
 opus maturaret, liberalique manu multos operarios idoneos
 tam amplam messem & iam iam paratam emitteret . Quod sup
 est, me maiorem in modum V. P. sacrosanctis sacrificiis & orati
 nibus commendo . MEACO, 29. Septeb. ipso Dedicacionis S. Mi
 chaëlis Archangeli, 1594.

R. P. V.

Seruus & filius in Christo,

ORGANTINVS.

ORGAN

ORGANTINVS BRIXIANVS

REVERENDO IN CHRISTO PA-

TRI N. P. CLAVDIO AOVAVIVA

PRÆPOSITO GENERALI.

PAX CHRISTI.

REVERENDISSIMO hoc anno de statu Iaponiæ Meaco epistolam ad V. P. scripsi, cuius breuitate minimè contentus N. P. Viceprovincialis mandauit, vt fusiùs vberiusque omnia quæ accidissent persequeretur: quanquã videor mihi summo studio vniuersa congerenti multa necessariò prætermisissur, tũ quia quadam minutã memoria exciderunt, tum quia nos, vt consuetudine quotidiana detriti, non perinde ac exteri rerum hinc gestarum magnitudinem aestimamus. Describam autem singula eo ordine quo contigere, vt litteræ annuæ vel generales faciliùs intelligi possint.

Verlamur in hac ditiorie Meacési Patres tres, fratres quatuor, cum quinque clericis reliquaq; familia, omnes sumus numero 36 diuina gratia sani & incolumes. quisque pro talento sibi credito in hac vinea ad populũ Dei, inter medias tribulationes, quas in octauum iam annum sustinemus, seruandum & augendum hactenus gnauiter laborat. Status apud Meaceses idolorum, hoc est templorum, domorum, & caeremoniarum Ethnicarum, si externã speciem consideres, nunc est, si vnquam aliàs, florentissimus, & si V. P. oculis corã aspiceret, non solũ vehementer admiraretur, sed etiam sanctè affirmaret fieri non posse, vt ab his gentilibus tales ædificiorum moles excitarentur, & tamen hæc omnia breui confidimus in veri Dei cultum transferenda. Nam cum sectarum Iaponicarũ neruus pænè totus sit incisus hoc est, neq; studia amplius inter eos vigeant, neque vectigalibus cõsuetis, quibus nomẽ & auctoritatem apud plebeios tuebantur, deinceps fruantur, non aliud reliquum esse videtur, quã vt templa & delubra idolorum quoque adimantur, in eisq; sacrosancta Dei lex annuncietur, ac omnes gentiles ad Ecclesiam CHRISTI aggregentur. Id modò ex cruciat animos nostros, V. P. non amandare operarios conueniẽter proximæ spei nostræ, quam habemus de cõuersione omnium

Tom. ij.

O o

horum

horum regnorum ad fidem CHRISTI Domini nostri mox consecutura.

Quod ad afflictionem nostram attinet, qua tanto iam tempore exerceamur, si fas est in conspectu Dei, imbecillitatis nostrae conscii, ita loqui, nonnullo in mœtore sumus; quod ex multis indicis non dubiam coniecturam faciamus, Dominum nostrum velle nos tandem hac seruitute, vel, ut rectius dicam, libertate liberari, fructuque spiritali, quem persecutiones pariunt, eripi. Quæ persecutiones, si ritè cognoscantur, & merito suo asstantur, instar antidoti sunt omnium infirmitatum, valentque ad purgandos, illuminandos, & intimè cum CHRISTO uniendo. Premimur quidem afflictionum onere, sed fructu erigimur, presentiaque Christi animamur, & excitamur, ne onus abjiciamus, imò simillimi eius esse potius exoptemus. Atque ut sigillatim cetera commemorem, immensam & multiplicem Deus O. M. nos misericordiam hoc tempore demonstravit. Prima est, quod flagrante ipsa persecutione Evangelium tam longè lateque in regnis sit propagatum & celebratum; nullus enim in his partibus eius angulus est, in quo non sparsum sit sanctum CHRISTIANUM; nullus locus ubi non Patres Societatis ad perdiscenda nostræ mysteria avidè expectentur: nec denique vllum regnum tam remotum, in quo non putemus aliquot Christianos factos, siue multos, siue paucos. Etiam alii plerique omnes clarè intelligere pergunt, quanto interuallo nostra sancta Ecclesia Romana à diabolicis suorū sectis & conuenticulis distet; notant autem quanta sit in Ecclesia nostra dogmatum voluntatumque consensio, contra verè quanta sectarum Iaponicarum dissensio. Secunda misericordia est, quod beneficio persecutionis nostræ nomen quoque Societatis nostræ longiùs percrebuerit per lapsum, dum notant & demitantur constantiam & perseverantiam nostram in tantis calamitatibus pro salute animarum perferèndam, quodque Deus nos variis licèt casibus jaçtatos, tamen nunquam deseruerit, sed potius fecerit cum tentatione prouentum. Tercia quod præclaram nobis occasionem præbuerit dexteritatis fortitudinisque augendæ, & prudentiæ acuendæ, ac, si diuturnior tempus pergat, omnium virtutum confirmandarum. Quarta, quod opportunitas data sit multis operariis, tum nostris tum Iaponicis, in informandis, litterarumque & virtutum supellestem necessariam egregiè instruendis, ut patefacta à Deo via, & signo sublimi omnino parati sint ad certamen cum idolis ineundum, ad eliminandum vsque quaque doctrinam Evangelicam, ad amplissimam

messeni iam in omnibus regnis albescens & maturam colligendam, & in horreum Domini deportandam. Hanc in expeditionem præstod iam sunt in Iaponia Patres triginta novam, fratres tres supra octoginta, ut mittam reliquos, qui seruiunt, & clericos; quorum plurimi breui idonei erunt ut nostræ Societati adscribantur: Omnia autem, qui in tota Insula nobiscum viuunt, numerus attingit sexcētesimū. Quinta est, quod persecutor eiusq; in regna Iaponiæ successores certorū hominū sermone iam satis didicerint, non esse nos eos, qui esse sinistra aliorū informatione existimabamur, sed ab extremis mūdi partibus per mille pericula tantū salaris animarum procurandæ, tradendæq; Euangelicæ doctrinæ, causa aduolasse. Sexta est, admiranda Dei potētia & caritas in Ecclesiam Iaponicā sponsum suam apertè demonstrata in eo, quod, nobis licet cohibitis & impeditis, tamē quadraginta gentiliū milia interim Christi iugo se subdiderint: inter quos sunt nonnulli viri Principes, harum prouinciarum quasi columnæ. Nihil scribo de insigni fructu ab omnibus Patribus & fratribus, ab Europa Indiæque huc delatis, in vulgari lingua ediscenda facto, cum major eorum pars idiōmate Iaponico, quod maximi æstimandū, iam concionari possit. Ergo cū sic eant res nostræ, quomodo possimus oprare aliud, quam viuere in tribulatione cum CHRISTO?

Inter signa verò, quibus Deus indicat breui patefactum iræ ostium magnum ad demetendos amplissimos Iaponiæ campos, Primum illud est, quod Tyrannus non nihil videatur nobis placatus; nam superioribus diebus gubernatori Meacensi dixit, patum referre si Amameoxani fiant Christiani, utpote homines viles & plebei; modò nobiles non fiant. Deinde consensit ut ego Meaci quietè persistam. ad hæc Patribus Nangasachi degētibus potestatem dedit reedificandi Ecclesias & domos, quas ante biennium, perperam à quibusdam informatus, euerri mandarāt. Multis quoq; verbis declarauit se facti penitere, & valde beneuolum ostendit iis Christianis, quos initio huius calamitatis reprehēderat, & a suo cōspectu sum mouerat, sic ut gubernatori Sacayano Augustini germano dixerit; caue diligēter, ne quid agas q̄ mihi displiceat; lex enim vestra postulat simplicitatē, veritatē, & diligētiā in ministerio Dominis præstādo, declarabatq; in totius aula presentia sibi placere officia Magdalensæ, eiusq; mariti & filiarum, suæ cōiugi, quæ tū quoq; aderat, delata; ipsūq; deinceps aulae Præfectū esse voluit. Eandem beneuolentiam quoque iam dictæ filiarum demonstrauit, quādo ægrè omnia genera remediorū quæri iussit ad restituēdam ei pristinam valetudinē. Deinde Iustus Vcōdonus

apud eum in tanta gratia est, ut inter tres præcipuos belli duces annumeretur. Morte Chuan Gayo cognita, qui vultus fuit præcipuis Christianis initio persecutionis exilio multatis, vehementer indoluit. Iam fauor & beneuolentia, qua prosequitur Augustinum, pacati in nos animi signum clarissimum est. Vxor quoque huius Regis eadem erga nos est voluntate. nam quoties sermo de nostris rebus incidit, bene de iis loquitur, declarans nimirum legem Christianorum veram gentilium falsam: tantamque affectionem passim erga nostra ostendit, ut si fidei nostræ mysteria audiret, non dubitemus eam fore Christianam.

Alterum signum est, quod omnes præcipui totius Iaponiæ Deum mirificam propensionem in sanctam legem nostram declarant: ut nihil ambigamus, quemvis eorum Christianum futurum, si eis doctrina Christiana annuncietur; nam Christo nomen dederunt hæcenus; quotquot eam annunciari audierunt. Fidem eius rei facit multiplex beneuolentia, qua omnes, & speciatim Quabacundonus cum præcipuis suis aulicis, atque huius urbis Gubernator, cum omnibus aliis qui publico aliquo munere sub eo funguntur, ac nonnulli etiam genere clari, nos complectuntur.

Tertium signum est, quod omnes bene de nobis & religione nostra loquantur, contemptim verò & abiectè de Iaponiorum sectis. Et certè, si non exstarent magnifica ista templa à Rege constructa, quamplurimi, ut opinor, sacrum baptismum, uti quidam iam ceperunt, postularent.

Postremum & ceteris efficacius signum est, quod nunc omnium Iaponis regna vni Regi pareant sublati omnibus bellis, latrocinii publicis, portorii, otiosorum ludis, & cōpotationibus ebrietas, quæ grauissimis pœnis sine vlla spe indulgentiæ castigantur. Quæ res multorum animos parauit, ad præbendas aures nostris audiendis, & fidem sanctam complectendam. Iam incoercenda omnia istorum Iaponensium vitia, imprimis lasciuia carnis, in qua iam crebri lapsus non sunt: nam impensis in publicas fabricas faciendis, aliisque intolerabilibus tributis pendendis ita exhauriuntur, ut carni nulla insolescendi facultas relinquatur. Possumus etiam inter magna misericordiæ diuinæ erga barbaram gentem signa reponere, quod Deus tam multos & idoneos operarios eorum regnorum natiuo solo vocare dignatus sit ad nostram societatem, quali paratæ iam mellis, in qua operam suam

locare debeant, prognosticon. Quòd si V. P. totidem alios nobis adungeret ex Europa, iam expectationi nostræ omnino factum esset satis. Principale denique signum huius, quod primo loco dicendum erat, est Reuerendissimi Episcopi Iaponiæ huius Ecclesiæ Pastoris aduentus.

Vt verò veniamus ad fructum in Meacensi ditione hoc anno collectum, commemorabo quædam, quæ V. P. magnam afferent voluptatem. Meaci quaternas habemus ædes, magnitudine mediocri. Sed vnas tantum incolimus, loco perquam commodo & occulto. reliquas seruamus in varios casus, qui tēpore huius persecutionis incidere possent. Oblatus fuit mihi in vrbe locus extruendis ædibus maioribus, quæ tamen Ecclesiæ nomen non haberent, valde opportunus, eundemque ante annos quatuor etiam Gubernator vrbis mihi permiserat, sed propter periculum, quod nobis impendere potuisset ex loco publico, conditionem accipere nolui. Licet enim cum bona venia huius Regis hic versemur, tamen quia Euangelii promulgandi potestas adempta est, conuenit nos eo in loco degere, vbi nulla occasio detur suspicionibus, quemadmodum hæcenus fecimus. His ergo in ædibus omnia ministeria nostra exercemus, hoc est, confessiones audimus, cōcionamur, & baptizamus magno fructu. Illud verò studiosissime cauemus, ne cætus sit æquo numerosior, & accusationi materia præbeatur: Et quoniam omni Dominico conueniunt, in quorundam quoque Christianorum adibus sacrum Missæ vicissim audiunt, secundum ordinem cuique præscriptum: ita vt omnes quolibet mense saltem semel diuinis intersint. Vt autem omnis absit confusio, omnes Meacenses Christiani in certas congregationes distributi sunt, quæ singulæ tantum habent numerum, quantum Ecclesiæ singulæ capiunt; in quibus conueniunt ad habendum Consilium de pauperibus & infirmis, aliisque rebus ad necessitates tam corporales quam spirituales omnium spectantibus: eoque se conferunt fratres nostri predicandi Euangelii causa: & magnus existit fructus: quia & in fide confirmantur, & in virtutum exercitatione plurimum proficiunt. Omnia autem peraguntur magno silentio, ne nouæ afflictioni præbeatur occasio.

Hoc anno sacris baptismi aquis, Deo adiuuante, lustrati sunt homines circiter quingenti, omnesque à Deo vocati, & admodum capaces doctrinæ Christianæ illis traditæ. Ac hæcenus magno animi ardore in vita Christiano homine digna perseverant. Maior eorum pars est genere nobilis, quidam etiam illustres &

magna expectationis. Inter eos primus est huius Gubernatoris
 filius nomine Quiuxichi Leo, annum aetatis agens decimum-
 tum, & nepos eius nomine Mondo Michael, ambo praecipue
 cubiculis Quabacondono. Hi cum fortè ad aedes nostras peru-
 nissent duce homine Christiano prænobili, qui nepotis Nabu-
 ga Sambrodni Domini regni Minoani vices gerit, & ratione
 audissent, quibus demonstrabatur unum esse mundi opificem, sibi po-
 tènè satisfactum esse responderunt: postero autem die, cum
 multa de anima natura aliisque rebus attentè percepissent, su-
 cerè confessi sunt, sibi veritati consentanea omnia videri quae
 xissemus; consilioque inter se breuiter capto, Leo iunior respon-
 dit, quandoquidem efficacibus istis rationibus conuicti esse
 num esse omnium rerum conditorem, minus se facere non pot-
 quam profiteri se paratos ad suscipiendum sacrum aqua bap-
 tum. Quo responso accepto, equidem considerata iuuenum
 ditione, suspensus haesi, ignarus quid facto opus esset; vereba-
 nim ne si eos baptizarem in aures Regis aliorumve emanaret.
 illi collatis iterum inter se consiliis responderunt, calanda-
 quidem sibi videri rem, quoad fieri posset; si tamen divulgaretur
 Dominum suum Quabacondonum gauisurum, nec Gubernatoris
 displiciturum, eo quod iam a multo tempore se amicum non
 declarasset. Itaque baptizati ingenti laetitia gestientes domum
 redierunt, gratiaque baptismi acceptae clarissima signa deinceps
 dederunt. nam in hanc usque horam constantes in fide perse-
 runt, multaque admiranda egerunt, quae si V. P. vidisset & per-
 basset, admiraretur, simulque summa consolatione afficeretur.
 Tanto studio tamque breui tempore memoriae mandarunt orationes,
 tiones, ut intra duos dies eas recitare potuerint: & orationibus
 ordinariis minimè contenti, multa alia ad doctrinam Christianam
 nam attentia perdidicerunt. Saepenumero ad sacrum Missam
 audiendum ventitant, & seruatorum nostrorum gregi, ne aggre-
 cantur, se intermiserunt. Longius deinde moderato quodam
 uore progressi, beneficio institutionis Christianae vitam ita
 reuerunt, ut in aula non minima suspicio excitata fuerit eos Chris-
 tianos factos, licet omnes indicarint se magnopere ea de re
 tati: ipsi tamen, ut erant iuuenes prudentes, semper conati sunt
 quoad possent, rem calare, non neglectis interim quotidianis
 precibus: utque arcanum illud sanctius conseruaretur, curarunt
 nes famulos suos, quos adiunctos habebant, quoties aedes nostras
 adibant, factis nostris initiari. quod factum est cum summa ipsorum
 voluntate & voluptate: qui & in hunc usque diem in suscepta

perseuerant; sibiq̄ue impensè gratulantur & de conuersione sua, & de talibus Dominis; qui eos non tractant vt olim, durè & asperè, tanquam seruos: sed humanè & leniter tanquam filios. De Leone certè tam præclara commemorata sunt, vt obstupuerim. Interea vnum erat, ante Christianam religionem susceptam, in iuuentute sua Gubernatori patri & matri eum valde immorigerum fuisse; à sacro autem lauacro tantam insecutam mutationem, vt vtrique parenti in omnibus suauissimè obsecundant: eaque re maiorem, quam explicari possit, parentes consolationem cœpisse: neque dubito, quin iam odorati sint eum institutione Christiana ad illam morum modestiam peruenisse, maximè cum occasione data nonnunquam, sed magna dexteritate, inuchatur in Bonzios ethnicos. Superioribus quoque diebus quiddam fecit, vnde certò conijcere possunt eum esse Christianum. Habebat eius mater in pretio idolum loco abstracto satis reconditum. Huic Leo arrepto ex ira primò coronam capitis abstraxit, deinde nasum præcidit, ac denique pestifimè pro eo ac merebatur tractauit. Mater re cognita primùm eum querimonia rem derulit ad nobilem feminam, quæ in domo erat; tum ambæ ad Gubernatorem; qui prudenter respondit: Siquid in hac re peccauit Quiuxichi, multo certè grauiùs peccauit vxor mea colens & adorans idola omnis potentix expertia. Et effusè ridens, apertè declarauit se factum filii probare. Interueniens quoque huic sermoni nobilissimus Christianus Gubernatoris amicus dixit: Hinc liquet, eum vobis cariorem esse idolo; indicans Leonem impensius ab eis amari, quam idola omnia; & verè ita esse inficias ire non possunt, cum omnibus exploratum sit, Leonem ab vtroque parente ob raram & eximiam indolem tantum non adorari; nam cum totius corporis specie liberali coniunctam habet insignem prudentiã multamque rerum intelligentiam; & quod eo amplius est, quamcunque rem bonam vel malam esse semel perspexerit, eam pro tali agnosci & haberi vult: Itaque tanto intervallo ab eius sapientia abest pater, vt vix audeat cum eo loqui, ne in consiliis & deliberationibus rerum secularium vsu quotidiano celebratis filio inferior videatur. Et quoniam in aula hoc nomine omnium in ore & oculis est, Gubernator aliquando in hæc verba de eo locutus est: Hic filius meus ætate confirmata aut deterrimus erit mortaliū, aut optimus, vel etiã vnus ex illis Sæciūque, hoc est religiosi, nō qui cōmunè vitam agunt, sed Sanguiojin, qui solitaria & eremiticam. Ego sanè, qui per paucos hæctenus noui adolescentes

tantis naturæ donis præditos, in sp̄e venio, si Deus ei donum per
seuerantiæ concesserit, eum, ad Dei gloriam, præclaram operam
in proxima Iaponiæ conuersione, pro nominis & generis lau-
gnitate, locaturum. Quoties ad ades nostras ventitat, aut dat
peram doctrinæ Christianæ addiscendæ, aut de rebus diuinis lo-
quitur, aut dubia proponit. Idem facit eius nepos Michael, magis
huius Ecclesiæ, vt apparet, columna futurus. Iam tertio de pe-
ccatis confessi sunt. Nuper cum ambo in arce vel castello Fuscimo
degerent, & ob oculos fortè habèrent innumerabilem homi-
num turbam, Michael dixit Leoni: Magno profectò bene-
ficio a Deo affecti sumus, quòd, tot hominibus sponte in infir-
ruentibus, nos duo soli singulari quadam gratia & favore leti-
ri simus. Quomodo autem dignas pro eo rependemus gratias
Non alia re certè, quàm sancta & inculcata vita, exercitatio
que virtutis. Si vellem persequi omnia, quæ nobis constant de-
fuit adolescentibus, æquo longior essem. Deus pro immensa
misericordia largiatur eis constantiam. Nulla eos iam alia cogi-
tura, quam quemadmodum multas lacrifaciant animas, & im-
vnum nepotem suum nomine, Ficoici Paulum, ad CHRIS-
perdixerunt, qui perseverat cum ipsis ratione supra descripta.
Certè, si plena libertate frueremur, maxima aulae pars, pro
rum exemplo mota, nomen suum Christianæ disciplinæ daret.
Iam id se exoptate indicauit eius frater ætate maior, quem nobis
recepimus, tum quòd Leone sit inferior, tum vt maius in eo
cendatur desiderium, quo accensò facile inter discipulos Chri-
locum obtinebit.

Habemus in hac vrbe catechumenum, animo & opere Chri-
stianum, què, quòd nepos sit Nobunangæ & regni Mino Domi-
nus, sacris aquis tingere non audemus, non nihil enim veremur.
Quabacundò res suboleat, eum afflictiones nostras reueren-
tegraturum. Interea adiunximus ei socios duos homines nobis
spectata virtute Christianos, qui nunquam à latere eius discedunt,
optimamque eius voluntatem & deuotionem sartam & textam
conseruent. Et hic erit vnus ex præcipuis nostræ Ecclesiæ co-
lumnis, qui totum quoque regnum suum CHRISTO adijcet.
Adolescens est magnæ expectationis, & libenter bonis consi-
liis acquiescit Christianorum, qui cum ipso degunt, maxime
duorum antè dictorum, Ioannis & Iacobi, quos, vt prudentiam
& virtute præstantes, gubernatores constituit, vt eorum consi-
silio omnibus in rebus vri posset: agitque cum illis valde fa-
uiliariter & simul reuerenter, ac frequenter quidem de rebus
Christi

Christianis, absentes verò, tanquam optimos Christianos, collaudat. Sic ardet animus eius in his initiis, ut nocte vna omnes orationes perdidicerit, cum duobus aliis nobilibus, qui ad aedes eius venerant, & operam dabant orationibus memoriae insignendis. Manibus fert rosarium D. Virginis & agnum Dei benedictum, multis precibus ab eo hinc impetratum & missum: recitat, ac si Christianus esset, quotidie, præclaræque vitæ piæ exemplo omnibus, inter quos versatur, est magnæ ædificationi: Habet alium fratrem ætate minorem indole præstanti, ad CHRISTI quoque fidem aspirantem, sed huius quoque baptismum eadem de causa in aliud tempus prorogauimus. Eidem iam dicto Domino, præter duos quorum ante mentionem fecimus, adsunt alii quatuor hoc anno numero Christianorum aggregati, quorum consuetudine magna voluptate vititur, illisque ferè solis confidit, consiliâque sua communicat; etsi in aedibus non desint multi alii nobiles, qui desiderio suscipiendi baptismi teneantur.

Hac ætate Christianus factus est quidam vocatus Guemba Ioannes, frater Yetchudoni Gratia mariti, qui post expensam & discussam diu doctrinam Christianam, cum quinque aliis nobilibus suis, decreuit sacrum suscipere lauacrum. Dominus est castelli cuiusdam. redditum annuum habet vicenorum millium scutorum, quos illi annuerat frater. Promiserat se nemini patrefacturum suam conversionem; sed voluntate mutata mox omnibus nobilibus suis patefecit, qui & Domini exemplum, ut dictum est, secuti sunt. Egerat & cum aliis in aula sua degentibus, qui rei nouitate obstupescati sunt. Patri suo, qui cognorat eum factum Christianum, non voluit aliud dicere, quam quemque in rebus ad salutem pertinentibus esse liberum; Mater eius Christiano nomini infestissima est, & omni idololatriæ addictissima. Hac legatione ad eum ira & furoris plenam instituit, sed ille nihil se a semel suscepto proposito dimoueri ostendit. Gratia filium quendam, quem initio persecutionis, cum aliis, qui eius curam gerebant, baptisaueramus, adoptauit, qua re cognita Guembar donus Ioannes vehementer lætatur est. Speramus hunc suo tempore, quoniam præclaris ornatus est donis, stabilem huius Ecclesiæ petram futurum. Ipsa quoque Gratia maiorem in modum lætata est de hoc baptismo, Iusti Veundoni opera procurato.

In vrbe quoque Bozacca nobilissimum quendam virum, cuius consiliis & opera Moridonus, septem Regnorum Dominus, in multis & grauibus negotiis vitur, sanctis aquis nostris perfudimus.

Fuit hic à Deo vocatus singulari animi sensu & feruore; nam cum affirmarem nos regio edicto à baptismo administrando & catechesi breuiter tradenda prohiberi, quorum vtrumque ille à nobis postulauerat: respondit primò, se ob multas, graues, & conuenas occupationes, quibus a Domino suo distineretur, aliter facere non posse; deinde, vt tutò & sine metu nostro id fiat, se domino suo Mori acturum, ac facultatem etiam petiturum, vt ceat sibi esse Christiano, quod impetrauit, perfecitque feliciter quam nos optare audebamus: neque enim solum id dixit domino suo, verùm etiam recepit se, si causa sua tempestas aliqua in eum exciteretur, se primùm in aciem proditurum, & cum Patribus, si defendere armis non possit, occubiturum. Ad hæc promisit, se vnum cum socio fratre in ditionem suam euocaturum, & acturumque vt Christiani fiant, non solum quotquot imperio parent, sed quotquot ex aliis ditionibus eadem gratia vt voluerint. Spondit quoque se hanc rem Mori celaturum, Ecclesiam & ædes Patribus ibi commoraturis ædificaturum, vt Christiani quoque, qui Amaguccii degunt, & hinc non longè absunt, cõfessionibus in Ecclesia faciendis aliisque spiritalibus adiumentis capere possint vacare possint. Certè Christiani illi magnam voluptatem ex huius nuncio ceperunt, tanti enim hunc virum faciunt, vt non dubitent se, si sub eius tutela & patrocinio sint, facillè omnia tela Erbeticorum à suis ceruicibus depulsuros.

Menses duo exacti sunt, cùm Baptismi aquis Bozacea expiatus est iuuenis in primis nobilis, nepos Bigenni Saixodoni, qui inter regnorum, nempe Bigen, Mimasaca, & Bitbchu Dominus Augustino amicissimus, & quasi filius huius Regis adoptiuus, hac via ad baptismum peruenit: Inciderat in vrbe Bozaccana certa quadam occasione in colloquium veteris cuiusdam Christiani, nomine Romani, dogmatum Christianæ religionis (vixerat enim aliquot annos cum nostris) scientissimi: percontatur Romanum, sit nec ne vnus Creator & opifex mundi? Cùm vnus se affirmasset, & longa oratione probasset, tandem rationibus cessit, confessus non posse esse nisi vnum omnium rerum conditorem. Progressi deinde longiùs disputare ceperunt de anima rationali, an esset, & si sit, an eius natura sit eadem cum diuina: qua quaestione cùm veritatis lumen non satis perspiceret, ad perlatium suum reuertit. Sed Deo placuit, vt id temporis frater noster Vincentius esset in ædibus Augustini, qui iuuenem ad se vocari iussit: Ad disputationem de anima ventum est, tota nocte in ea vsque ad primum posteri diei diluculum consumptam

annam

animam esse clarissime demonstratum est; iuuenis manus dedit, & cum reliquis omnibus capitibus, quæ Carechumenis proponi solent, assensisset, Christianæ legis se suscipiendæ baptismique desiderio palam teneri professus est. Verum frater noster cum diceret, non ante illi patere posse aditum ad baptismum, quam multa alia dogmata Christiana fidei comprehendisset, æque acquieuit, magnopereque vicens ut quamprimum illa dogmata traderentur, tandem omnibus ritè cognitis, baptizatus est. Iam cum iuuenis sit tanta nobilitate, rogauit eum frater, ut rem totam occultaret, ne si in aures Regis effluat, ipsi nobisque aliquod impendeat periculum. addixit se facturum; verum cum gratia in sacro baptismo recepta mirificè se accendi & corroborari sentiret, post vnum diem elapsum, cœpit liberrimè omnibus suis locis rem totam diulgare. Digressus postea Bozacca, per regnum Bigen, solum suum narium, indies magis magisque se Christianum esse professus est, nec religionis nostræ mysteriis dilaudandis satiarî potuit, ita ut omnes illi Domini obstupescerent, & imprimis mater Saixodoni, quæ quasi cum toto illo Regno sectæ cuidam inter Iaponias perniciosissima Focquexu dictæ adhaeserit: ad quam nunquam hic iuuenis se adiungere voluit, sed semper eam respuit, omniaq; eius errata & nequias detexit: sed nec vllus eum ob nobilitatem generis eam ob rem reprehendere ausus fuit, imò multi eum de rebus diuinis loquentem cupidissimè audierunt. Misimus illihinc coronam vnam, & vnum Agnum D e i. Intra decem dies expectamus eius reditum Bozaccam, & inde huc Meacum, ut plenius in sacræ fidei capitibus erudiatur, est enim præclaris naturæ & gratiæ donis præditus, & in legum Iaponicarum noticia longè prouectus. Confidimus in D e o, eum aliquando suo exemplo & auctoritate antè nominata regna conuersurum. Pater eius nomine Tandaye, Domini duorum regnorum (quæ filius nunc possidet) defuncti frater, est huius sui nepotis præcipuus consiliarius, & quoniam omnes sunt summa amicitia deuincti Augustino, non arbitramur nos optimam spem nostram quam habemus de illorum regnorum ad CHRISTVM accessione, à Domino nostro defraudandos.

Donatus præterea est Baptismi gratia hoc anno alius quidam maximæ expectationis adolescens, nomine Moan Paulus, consanguineus Chiusambri Fidadoni Pauli duorum regnorum Domini, magna sua & nostra satisfactione, quo enim plures conclusiones audiebat, & plures quæstiones de rebus fidei mouebat, hoc

hoc maiores in dies progressus faciebat in cognitione Christianæ veritatis; Et quia in Iaponicis legibus versatus erat, clarissime animaduvertebat, & magno feruore exponebat, quantum inter fratres Iaponiorumque leges discrimen intercederet; Itaque hac ratione per aliquot dies de veritate fidei institutus magna voluntate salutaribus aquis ab omnibus ante actæ vitæ sordibus ablundens tradidit. Ac ilico nobiscum agere cepit, de fratre aliquo nostro regna Fidandoni mittendo; non dubitare se, maximam partem illorum Dominorum ad CHRISTI castra deflexurum, si ab eo Christiana ibi exponeretur. Et valde probabile est ita futurum quod illorum Regnorum Dominus sit Christianus, ac omnium quidem, qui in hac aula versantur, optimus tamen etiam quædam iuuenis, quo de agimus, magnis extremæ Iaponiæ Dominis coniunctus sit, suaque in agendo dexteritate & singularem feruore omnes incitaturus videatur ut Christiani fiant. Vnde cognato Fidadono, ei fuit præcipuum quoddam illorum regnorum castellum, cum amplissimis vectigalibus attributum.

Huius verò Pauli iam dicti in catechisticis concionibus auditis socius fuit Vgadonus Ioachimus inter Ciegchos dignitate eile Princeps; qui Ciegghi ea sunt autoritate, ut liberrime non solum in omnium magnorum Dominorum, verum etiam in ipsius regis conspectum prodire audeant. Apud omnes quoque in magna sunt existimatione, non tam propter dignitatem quam propter, quam propter eximiam prudentiam, & antiquitatem omnium Iaponicarum notitiam, quas solent istis Dominis, magis cum ipsorum voluptate, commemorare. Hic ergo Ciegghus, qui in legibus sanctisque Iaponiorum erat omnino exercitatus, magis attentione conciones audiuit, quæstionesque varias doctrinæ convenientes tanta vi proposuit, ut fratres nostri, nisi diuina gratia adiuti fuissent, (neque enim legum Iaponicarum penetrabilia, ille, inspexerant) vix facere satis potuerint. Ac profectò tunc cognouimus, nullum hactenus extitisse Iaponium, qui tam accurate & subtiliter suas disputationes proposuerit, & tam facile veritati concesserit, ac hic Ciegghus; qui ante baptismum tanto lumine illustratus est, ut finem non faceret prædicandæ legis notitia. Deoque agendi gratias, quod se ad tam sublimem & certum salutis statum vocare dignatus esset. Speciatim autem lumen illud innotuit ex eo, quod post cognita aliqua de Christo dogmata lacrymis hæc verba protulerit: Quod Deus factus sit homo amoris nostri, deinde, vita eius, & mors cum resurrectione, & reliqua quæ acciderunt usque ad missionem Spiritus sancti, sunt res, humane

etiam rationi & intelligentiæ congruentes, eo quod inde infinita bona, ad promouendam salutem nostram, profecta sint. at quod homines se faciant Deos, cuiusmodi sunt omnia isthæc nostra idola, non aliud liquet esse, quam meram arrogantiam, falsitatem, & incredibilem imposturam, quippe cum nec lumen, nec vitam impartiri possint mortalibus. Ad hanc orationem omnes sumus obstupesciti, & Vcondouus, qui ex angulo quodam verba ista inaudierat, satiari nequibat agendis Deo gratis, quod improuiso tantum miraculum in illustranda mente huius hominis verè cœci edidisset. Hunc ergo, cum infimis precibus sacramentum baptismi à nobis extorsisset, unâ cum dicto iuvene, magna nostra & ipsius lætitia, baptizauimus. Baptizatus continenter domum nostram frequentauit, quotidie doctrinam Christianam addiscens, atque in gratia & feruore spiritus proficiens, nec non præparans se ad prædicandum omnibus amicis suis Euangelium. Et quoniã omnibus nobilibus notus est, nunc magno cum fructu inter eos versatur; nam quosdã iam eius opera ad Christum adductos particularibus aquis aspersimus, atque inter primos, eius filium, qui magno cuidam harum partium Domino seruit. Is verò, qui opinione omnium istorum Cieghorum habetur virtutum studiosus, & ab omni rerum huius sæculi cupiditate alienus, in magna gratia & autoritate est apud omnes; qua fretus, luminis aliorumque diuinorum carissimatum in baptismo receptorum rete liberiùs ad piscationem animarum eiecit, idque magna æquè dexteritate & efficacia. Alius quoque ex eiusdem dignitatis Cieghis initium fecit audiendi conciones nostras, & iam non obscura indicia dedit baptismi proximè consecuturi. In hac vrbe Meacensi viuunt quadraginta vel eo plures Cieghi, omnes eadem dignitate ornati, ac in congregationes distributi. Vna quoque eorum pars magnum habet discipulorum numerum, qui & ipsi de Cieghis sunt. Ioachimus supra nominatus cuiusdam harum Congregationum caput est, ferturque multos haberi auditores, qui suo tempore omnes CHRIS T I scholam ingredientur. Dico suo tempore, quia necdum illos habet pleno iure sibi obnoxios, sed breui habiturus est; qui enim nunc ludo præest, cum quartum annum agat supra octogessimum, non videtur diu victurus. Non possum verbis satis exponere V. P. quantam in hoc Ciegho deprehendamus habilitatẽ ad omnia bona. Eximia pollet in dicendo gratia, quæcunque è Theologia Christiana proponuntur, comprehendit facillimè, & memoriæ diligenter infigit, vt cum aliis communicet, quod sedulo & cum ingenti omnium admiratione facit. Utinam DEVS donum

donum gratiæ, quo tam feliciter utitur, in eo augere dignetur. Dominus noster vitam illi concesserit, speramus eum in hac Meacensi magna perfecturum, atque etiam in Quanto, vobis quanto tempore est diuersatus. Iam a Moan Paulo euocatus est ad arcem, vt populum illum parer ad audiendum res diuinas, atque etiam, vt speramus, ad recipiendum baptismum; eamque ob vrgemur P. Viceprovincialem, vt pro missione Quanta nobis vnum Patrem & vnum fratrem.

Baptizatus deinde est vir nobilissimus nomine Figedonus, cum coniuge sua Lucia, & filia Anna, quod sua exhortatione effecerat Sanrocu Romanus proprius eius filius, & doctus vel tribus annis continuarat, accepta occasione à morte Gaotianam socii Figedoni, qui dum esset in extremis, per dictum Romanum, (qui id petierat) obsecrauit Figedonum, vt si aliqua consolatione se ante mortem afficere vellet, salutari uero animam adiungeret, hoc donum se oblaturum in conspectu Dei. alia verba prætermitto. Motus hac obsecratione Figedonus responderi illi iussit, se libenter eius desiderio obsecraturum, quod vt dixi, fecit, exemplumque eius secuta est familia, & ob nobilitatem eorum complures alij. qui omnes in præsentem usque diem constantes in fide perseverant. Possent multa de illis recitari, vt de insigni caritate & simplicitate, qua nos tractant, deque summo studio in moderanda familia tota, ne quid à recto detur: quæ non aliud esse videtur, quàm domus religiosorum.

Bis hoc anno P. Franciscus Perez inuisit Christianos regni Mino & Vocari cum magno omnium fructu: verè vt dici possit, Christianorum illorum pietatem sanctaque opera tam manifestis argumentis augescere, vt sint quoddam gentilium exemplum, eorumque exemplo multi, & ex iis quidam nobilitatis generis clari, Christianorum numero se aggregarunt.

IN regno Mino Socondonus Ludouicus & Sceiroculonus Iacobus, viri principes, velut binæ columnæ totam illam Christianitatem sustinent, subministrandis æquè temporalibus cum opus est, ac spiritualibus præsiidiis, suaque auctoritate exemplo faciunt, vt res nostræ magno loco sint apud gentes omnes.

AD conferuandam vnionem, quoque mense binis in adhibentur, & à prandio de diuinis rebus colloquantur, ac loquuntur de remediis tuendæ confirmandæque pietatis, ac misericordiam continuandæ in pauperes Christianos, aliisque de rebus optimis. Itaque cum animaduertent magnam omnino

cessionem fieri ad rem Christianam, locumque nouæ messi penè comparatum vehementer rogarunt me, vt vellem isthuc fratrem aliquem mittere. Cæterùm cum plures hîc non sint quam quatuor, nisi illis hominem magna fide & prudentia, qui non secus, quam fratres nostri, multis iam annis conciones ad populum habuit fructu maximo, nam inter alia vocatus à Toranosucundo in ditionem suam, sermone suo & consuetudine familiari quadraginta hominibus, & inter eos multis eximia nobilitate, auctor fuit complectendæ Christianæ vitæ & doctrinæ, nec antè cessabit, quàm omnes in eandem sententiam, iuuante Toranosucundo homine in fide ardentissimo, pertraxerit. Quòd si eorum res ita procedere porrò pergant, necessarium erit eis vnum Patrem concedere, quem iam non habemus: nec videtur eis negari posse, maximè cum Sanburodonus iam eò missus iis donis sit præditus, vt dixi. & omnino iudico, ibi statim ædificandam esse Ecclesiam, vt P. Franciscus Perez mihi quoque significauit.

Sub hoc tempus magna lætitia illarum partium Christiani affecti sunt, exemplo cuiusdam viri nobilis, antiqui Christiani, qui cum supra annos triginta inter medios gentiles illibatam fidem vitamque Christiano homine dignam tenuisset, tandem vî morbi in lectum deiectus; vbi intellexit iam nominatum Patrem in Guifu, vrbe regni Mino præcipua, degere, se eò deferri voluit, & detectis per confessionem antea vitæ peccatis, optimè cõparatus, ingenti sua & fidelium omnium consolatione animam Deo reddidit, honorificoq; funere elatus est: quæ res non modò Christianis, sed etiam Ethnicis non exiguæ ædificationi fuit.

Nec minor fructus constitit in regno Voari, vbi Christiani omnes errata sua sacerdoti patefecerunt, & ad fidei piorumque operum exercendorum constantiam se mutuò animarunt. Quâ in rem non mediocriter profunt exempla Tangedoni, & generi eius Sciozaimondoni, ac feminae vnus Christianæ nomine Aloysiæ, quæ inter Christianos illos est instar vnus fratris nostri, & in se curam suscepit iuuandorum omnium qui in vrbe Quius versantur.

Vt verò cognoscat P. V. quemadmodum Deus quoque se communicet humili loco natis, & sancta sua gratia ad magnâ animi nobilitatem euchar: Fuerunt ibi iuuenes duo, qui tantam in sua conuersione fidem & in vocatione constantiam declararunt, vt multis licet probris, iniuriis, & persecutionibus à cognatis ditaxati, ne minimum quidem languescatis animi indicium dederint,

riat,

rint, quod Christianis omnibus magnæ voluptati & ædificationi
 fuit. Vnus eorum erat filius fabri lignarij, hominis Ethnicij, in
 rum sodalitatem adscripti, qui ratione suæ stirpis & genealogiæ
 officium gerunt statis anni temporibus idolis Iaponicis mini-
 rium suum præstandi, quare & legi Christianæ infestissimus
 Verùm apud DEVM non est acceptio personarum. Filius iam
 ctus, cum decimum quintum vel decimum sextum annu ageret
 & litteris Iaponicis imbueretur ab homine Christiano ex
 doctrina & virtute prædito, tanti Magistri egregio exemplo
 motus est, vt cognita Christiana catechesi, etiam diuinum hapi-
 mum suscipere. Res, licet secretissima, nõ diu latuit patrem,
 ira æstuans, vt insigne scilicet negotium eius magistro faceret
 iuuenem omnibus vestibus nudatum domo exturbauit, iussit
 ne in eam, nisi iurata lege, quam profectus esset, pedem am-
 inferre auderet. Exturbatum, consilioque paterno minime
 quiescentem, Tangodonus in suam domum recepit, in qua
 multos dies permanit. Interim dictus faber impotenti animo
 minabatur, se per magnum quendam Dominu, inibi commo-
 rem, nomen Christianorum apud Regem delaturum, effectura
 que vt omnes e medio tollantur. Sed tandem certi Christiani
 amici suo interuentu & rogatu licet ægre hominem impulerunt
 vt filium non solum in ædes suas reciperet, sed etiam in religio-
 Christiana persistentem impunè haberet. in qua hæcenus, con-
 temptis paternis conuitijs, fortiter perstitit. Alius adolescens
 dem ætatis & scholæ baptizatus est a dicto Magistro, quem pater
 re cognita, tam durè accepit, vt coactus fuerit fugam capere.
 auxilium implorare Christianorum Minoensium, qui per quad-
 ginta dies eum humanissimè tractarunt. Pater animaduertens
 reuerti filium, etiam atque etiam dictos Minoenses obtestatus
 vt filium remitterent, sancteque promisit se permissurum, vt in
 de Christiana perseveret, ita remissus est, & a patre magno hono-
 re & gaudio susceptus. Cum ergo illis Christianis factum esse-
 ris, P. Franciscus Perez rediit, & ex itinere inuist Christianos
 qui Vomi, qui viuunt sub patrociniõ Boco Ioannis, & alter
 cuiusdam, nomine Sancij, qui, vt sunt magna virtute & zelo
 diti, omnibus illis Christianis duces & autores sunt, vt constant-
 in religione Christiana persistent, eosque non secus quam filios
 in timore Dei gubernant, quaque Dominica in ædes suas con-
 eant, procurantque vt suo tempore omnes de peccatis confitean-
 tur. Hi duo sunt illi, qui exortæ persecutionis initio, magno
 suæ periculo me ad septuaginta dies domi suæ aluerunt. Deus be-

dictus abundè compenſet eis omnes ærumnas, quas in gloriam nominis ſui ſpontè ſuſtinerunt.

Hoc anno bis inuiſi Chriſtianos agentes in vrbe Bozacca, Sa-
eai, & Tacaencuqui, atque etiam eos, qui habitant in montibus,
fructu non pœnitendo, qui tamen maximè in illis montanis, vt-
pote hominibus rudibus & ſimplicibus, eluxit: nam in illis quaſi
viſibiliter eximii gratiæ diuinæ effectus ſe produnt, omnes admi-
rabili concordia inter ſe coniuñcti, humiles, obediētes, deuoti,
bis quotidie Eccleſiam ad conſuetas orationes perſoluendas
adeantes. Quibus exemplis vicini gentiles plurimum commo-
ueantur, & paulatim ad eandem legem complectendam per-
ducuntur. In ditione Tacaencuqui, Deo propitio, fauore
quorundam veterum Chriſtianorum ibi degentium, noua Eccle-
ſia hoc anno excitata eſt, in qua ipſo Circumciſionis die cum om-
nium lætitia & gratulatione primum Miſſæ ſacrum celebraui.
Inſpexi quoque loca, in quibus nonnullas afflictiones & certa-
mina, maximè ſub perſecutionis initium, eram perpeſſus, inter-
que gemitus & lacrymas affluēbant noua ſolatia videnti exurge-
re rursus Eccleſiam, licet priori minimè parem, & ſuperſeſſe ad-
huc aliquas primorum Chriſtianorum reliquias. Cùm verò po-
ſtea didiciſſem, gubernatorem ditionis huius conſtitutum nobi-
lem quendam virum, bonum & humanum, omnino decreuiſſimus
eum vere proximo viſitare, omnemque lapidem mouere, vt fiat
Chriſtianus: & ita futurum, ex optimis naturæ eius donis, augu-
ramur. Et ſi factum fuerit, non dubitamus, magnum fidelium nu-
merum eius exemplum ſecuturum.

In hac viſitatione accidit res quædam memorabilis, quæ
haud ſcio, maiorēne nobis dolorem an voluptatem con-
ciliarit. Cùm Rex Taiconſama mandaſſet Ioſce Benedicto fi-
lio Riufæ gubernatoris Sacayani, vt in ædibus recens in nouo
oppido Fuſcimenſi fabricatis tres vel quatuor mulieres ſibi ad-
iungeret, eo quòd locus ille eſſet peramicenus, & ad delicias
factus, reſpondit Yacuin qui præſens aderat, neutiquam id
fieri poſſe, propter eius coniugem Agatham excellenti virtute
feminam, quæ vt natura vehementior & ferocior eſſet, ita
nunquam æquo animo eam rem ſit toleratura. Sed cùm Rex
rurſum inſtaret, Ioſce, ne hominem offenderet, verba quæ-
dam purgandi ſui cauſa protulit, quæ ſecundùm externam
ſpeciem ponderata in deterioreſcentem partem à Chriſtianiſtis accipi
poterant, quaſi aliud quiddam reconditum geſtaret in pecto-
re. Mihi profeſſò, re per Agatham cognita, prima fronte

visa est periculi plenissima, ausamque datura acerbiori in
 excitandæ persecutioni, quàm hactenus sustinuerimus. nam
 coniunx marito in hoc negotio, ut est Christianæ disciplinæ
 nacissima, cum minis serio obfistat, mox ad aures Regis per
 nict, qui si intelligat illas minas ab ea ratione Christianæ legi
 tentaras, verendum est, ne eueniat nobis, quod S. Petro qua
 do martyrium subiit, hoc est, ne agamur in crucem. Quam
 rem anxius, interque spem & metum suspensus, ac quid fac
 vel consulto opus esset ignarus, rem totam patefeci Rioqui
 Benedicti socero, dixique ut compararet se ad mortem, quam
 quidem filia sua AGATHA constituisset nequaquam tolle
 re, quæ REX marito suo imperasset. Ille verò actutum respo
 dit: Parabo me libenter: immo hæc verba subiicit: Vnde
 CENTIVM filium suum, in bellum Coraianum abeuntem
 dixisse sibi, si occasio se offerret sustinendi martyrii, nulla se in
 posita mora, nomina omnium in familia sua degentium, et
 minimorum puerulorum, in scedam relaturum, eamque laci
 bus oblatorum, cum adiuncta cōfessione, omnes illos esse CHRIS
 TIANOS: non posse se angusto fractoque animo esse, ut
 honore DEI vindicando tuendoque omnium Iaponiæ CHRIS
 TIANORVM bono agitur. Quæ responsio existimare possumus
 P. V. quantam nobis attulerit voluptatem, maximè cum ex
 rientia quotidiana in hoc genere ita se hactenus nobis probat
 ut minimè dubitemus facta verbis responsura. Carterum quia
 erat tam ardua & grauis, diu multumque expendimus, quid fac
 opus foret, ut DEVS, suscepto nostro ad opperendam promer
 nis sui gloria mortem voto & desiderio, suam quoque voluntatem
 nobis in negotio tam lubrico patefaceret: reque DEO per
 rum dierum preces assiduas commendata, in quibus vniuersa
 trisque Iosce & Rioqui familia expiatis per confessionem
 pane cœlesti se communierat, in mentem venit, rem in hunc
 dum transigendam.

Nempe, ut proposito ab omnibus facto non offendendi DEO
 AGATHA, dum IOSCE Fuscinum ad incolendas nouas
 des se confert, inuiseret Iacuinum, ei que diceret: quare
 quidem marito suo deinceps viuendum esset Fuscini, se quoque
 eò concessuram, ut ei cohabitaret; nulla siquidem ratione con
 nire, ut cum illo degant aliæ mulieres, sed nec villo iure cum
 Rege constringi posse, ut in gratiam eius alia vtatur coniuge.
 Iosce quoque nullam se quietem marito suo IOSCE relicta
 quare & dictum Iacuinum, uti summum eius amicum, & mar

ma auctoritate apud Taiconsamam, marito omne studium impendere debere ad eum ab hac calamitate liberandum. Placuit hoc consilium omnibus; & quoniam repugnabat nullus, felix sperabatur consecuturus exitus. Si V. P. præsens adfuisset, quando hunc casum ventilauius, maiorem in modum admirata fuisset ardorem, prudentiam, & constantiam AGATHA vxoris IOSCE, quæ ad confirmandam fidem eius, quod animo destinarat, in hæc verba prorupit: Si ego odoratus fuero, te alia vsurum coniuge, vt Christianæ religionis amans, te commonebo: si verò monitis meis posthabitis eam in domicilium tuum admiseris, ego mox præsto adero, & cum extrema ipsius tuaque contumelia manibus in capillos coniectis eam inde exturbabo, etiamsi certò sciam me eam ob rem à Rege, cui summopere hoc meum facinus displicebit, in crucem agenda. Itaque pro virili parte tua procura, vt non aliud fiat quàm iam antè dictum est. Utinam Dominus noster impediatur, ne hic Rex quidpiam tale IOSCE imperet, vt re tota silentio suppressa omne periculum remoueat.

IA M verò, vt V. P. intelligat, quàm meritò doleamus, non amandari huc Roma & ex aliis Europæ partibus operarios, commemorabo rem consolationis plenissimam, atque utinam magnum V. P. calcar addat, ad parandum aliquem numerosum operariorum nouorum exercitum. Ante aliquot annos Bozaccæ sacris baptismi aquis ablui Nobunangæ generum nomine Chusambrodonum, vel Findadonum Leonem, hominem in legibus Iaponicis exercitatum, insigni prudentia præditum, famæque & existimatione nominis inter omnes Iaponiæ Dominos longè Principem, tum ob singularem in bellis gerendis felicitatem & fortitudinem, tum ob raram eius in omnes liberalitatem. Hic tum ob maximam mutationem & vicissitudinem in regnorum statibus ex bellis consecutam, tum ob Patrum nostrorum exilium, non potuit perinde, ac nos optabamus, nostris mediæ afflictionibus, vt enim omnibus Dominis dignitate anteibat, ita omnium quoque in oculis ferebatur. Verum enimvero in fidei professione constans semper permansit, nec quicquam de pristino in Patres amore detraxit, inuisens eos, quoties locus & opportunitas minima se offerret. Cùm ergo Rex non ignoraret, eum tam præclaris naturæ dotibus insignitum, ad tantam status dignitatem eum euexit, vt inter præcipuos Iaponiæ Dominos numeretur, plus autem omnibus sit amatus, eo quòd

in illo omnem spem defixerit Iaponicæ Monarchiæ conseruanda in suis successoribus. Quod superioribus diebus monitione firmè declarauit; nam cum nunciũ accepisset, illum ex uisissimo morbo ad mortem usque decumbere, lacrymans. Si diem obeat Findadonus, iam omni spe excidi Monarchiæ meis continuandæ. Quare & inusitatam diligentiam adhiberi in valetudine eius procuranda: mandauitque duobus præcipue Dominis, ut eiusdem rei curam in se susciperent, & quoties de eius statu certiorem redderent. Cum dicto Leone quatinus continenter versatur Iustus Vcundonus, nam multo iam tempore arctissima inter se necessitudine sunt deuincti, hic eum auctor fuit ut Christianæ religioni nomen daret, & nunciũ eam dat Iustus, ut ad primum statum, quo Christianus fuerat, restitutus est sacris, eum reuocet, quemadmodum & fecit; Nam Iustus Findadonus crebrò de me in sermonibus quotidianis tractatur; & permolestè se ferre declarat, me adhuc delictis urgetque ut cum huius urbis Gubernatore agam de loco, in quo nobis ædes cum Ecclesia excitentur, se quoque eadem de re cogitaturum; Regi dein de expositurum, ex praua quorundam formatione nos esse exilio multatos, non conuenire in nostra terra illa accusationum ob quæ delati eramus; sibi que profuturum, si Regem faciliè omnia condonaturum. Hæc omnia misit Iustus Vcundonus, qui illud quoque addidit, se, si ex morbo convalescat, apud eum effecturum, ut vnus Pater cum fratre in Iaponia amandetur, ibique commoretur, & Christi Euangelium annuntiet, seque litteras ad suum cognatum Moan Paulum supra nominatum daturum, ut iis acceptis voluntatem suam exequatur, ut est, ut vniuersus status fiat Christianus.

PATER autem status vel ditio eius in longum itinere consistit, in latum verò septem dierum; inter opida autem habet nomen Arzy magnitudine præstans, denis ædificatilibus instructum. Ab oriente attingit mare, ita ut facilis sit traiectus, si triginta vel quadraginta dies impendas, in Hispaniam. Videt ergo V. P. quanta sit hic dispositio & præparatio diuina gratia opitulante facta ad conuersionem omnium istorum regnorum. Et si Deo placuerit integram huic Deo restituere valetudinem, nec aliud impedimentum interuenierit, procurabimus eodem propitio, ut omnia quæ antea sunt fiant; mihi que videtur, Patrem Viceprovinciæ ad hoc vnum Patrem cum fratre vno missurum. Quod Dominus noster pro immensa sua misericordia prospere

DE OMNIBVS IAPONIAE REGNIS. 219

successus dederit, curabimus quoque eò mitti Ciegum Vgodonum, cuius supra mentionem fecimus, is enim Findadoni cognatus est, & in iis regnis diu versatus, omnibusque notus.

CVM huc scribendo peruenissem, aduolat Iustus Vcondonus, totus lætitia exultans, & nuncios Findadonum in rebus fidei esse quasi hominem recens à morte ad vitam excitatum, atque ideo ad eam rectius confirmandam impensè petere, vt ille VINCENTIUS frater noster mittatur, à quo omnia necessaria cognoscere possit. Post biduum ergo eum mittam. Postulare cepit, vt omnes sui amici ad CHRISTI Ecclesiam adiungantur; Vbi de peccatis suis confessus fuerit, de quo iam Vcondonus statuit eum commonefacere, non dubitamus Spiritus sancti gratiam in eo operaturam tanta efficacitate, vt vnus ipse, pro existimatione qua pollet apud regem, sit nos pristino statui restitutus. Vcondonus in locanda hac opera non sinit sibi vel minimam opportunitatem eripi, & in eam spem adducimur, fore, vt DOMINVS noster tam diuturnam mortificationem tot annis toleratam breui commutet in summam consolationem, & ex eo magnum suæ sanctæ fidei prædicatorem & ministrum efficiat. Ex his, verò omnibus iam memoratis V. P. facile potest quasi oculis coram intueri maturum & proximum fructum, quem hæc vinea sua & dilecta Iaponiæ sponsa promittit, per hanc tribulationem, in qua etiamnum versamur, significatum.

Sub finem harum litterarum, visendi mei causa, huc venit adolescens ille regni Bigen, dictus Saquiodonus Paulus, quem Vincentius frater noster concionibus suis Bozaccæ à superstitionibus Iaponicis retraxerat. Aliquot horas cum eo collocti sumus, & ex rerum narratione facile collegimus, eum magnam in Regnis occidentem spectantibus Ecclesiæ columnam futurum. Pauca ex illis, quia memoria digna sunt, & consolationem tum V. P. tum nostris allatura videntur, hinc annotabo. Dicitur adolescens à suscepto Baptismo domum suam reuertit, in regnum Bigen. Post reditum infirmatur vxor, & intra paucos dies moritur. Morte hac vehementer affligitur, tum quòd femina esset admodum nobilis & prudens, eamque ipsos undecim annos habuerat, tum quòd à natali suo nullus ei tam acerbus casus acciderat. Turbato in mentem venire cepit, quid si tibi id obuenerit ob susceptam nouam religionem? nec deerant alii, vt complures Bonzii, & nonnulli

consanguinei, qui idem auribus eius inculcarent. Sed mor-
 diens ad se, oculis in cœlum sublatis, dixit in corde:
 magna est hæc demonis tentatio, quam DEVS ad probandam
 meam constantiam permisit: cumque ita sit, nihil à me
 timebit. Inuicto ergo animo, cohibitis lacrymis, processit
 funus defunctæ, omniaque eius pretiosa vestimenta, orna-
 ta, & quicquid ad eam pertinebat è cubiculo eiecit, dicens
 sentibus, quoniam illa alterius sectæ fuisset, curarent eam
 mari à Bonziis: se, quoniam Christianus sit, nihil de eius
 bus usurpaturum. Hic Bonzii contra instare, nisi Christo
 nunciet, sectamque vxoris profiteatur, se ne digitum quo
 funeri admoturos. Ille verò magna incensus ira ex aduentu
 sponsare, ne quidquam hac de re mutirent, facerent de eade
 re, quod collibuisse, abjicerent, si vellent, in lutum,
 sua sententia non discessurum. Bonzii igitur perpecta eius
 stantia funus ad sepulchrum, & cum eo omnia vestimenta
 cubiculo abjecta, extulerunt. Vt verò luculentius sua
 Christiana constantiæ publicum exemplum daret, in eos
 cœu totius multitudinis, tum Bonziorum tum aliorum Do-
 norum Gentilium, veritus non est vesci carnibus, in eo ipso
 loco, in quo vxor sua vita decesserat, quod Gentiles sacra
 loco habent, si fiat non solùm ipso mortis die, sed etiam
 die per multa annorum curricula. Quam rem etsi omnes
 mirarentur, nullus tamen fuit, qui reprehendere auderet.
 victoria plurimum erectus est & confirmatus, magnoque
 desiderio flagrat insigne aliquod facinus ad gloriam DEI
 signandi, pro rependendo quadantenus summo vocationis
 beneficio, vt ipse loquitur, præ tot milibus hominum Et
 rum sibi præstito. Ac vt clarius liqueret, quanta Spiritus
 sui gratia imbutum fuerit illius pectus: semel atque iterum
 in multorum presentia dixit, si noua aliqua in nos tempore
 qua exulare cogamur, exorta fuerit, non se permissurum
 ditione sua excedamus, & si opus sit, tutela nostri in se
 pra, Ecclesiam in sui regni montibus atque ædes construc-
 rum, vbi nostri suis ministeriis fungantur, & omnes suos sub
 tos doctrina CHRISTIANA præceptis instruant, quæ
 fieri potuerit silentio, ne ad aures huius Regis perueniat. Quod
 si verò ea ex re vel minimum capitibus nostris impederet per-
 lum, se primum fore, qui vitam pro CHRISTO sit profuturum
 ac de hac sua voluntate & proposito neminem debere ambigere.
 Addebat deinde, se id facere non tam Patrum quam

amore impulsus, cui intelligeret, pro tantis beneficiis collatis, se, quantus quantus esset, prorsus obstrictum. Crebrò quoque vehementer obstupescens, verba illa identidem iterabat, demirari se non parum, qua ratione Christianus fieri potuerit, cum Regnum consobrini sui sectæ omnium Iaponicarum decretimæ adhaerescat, in eoque non degant plures tribus Christianis. Nimirum perspiciebat ille, nomen hominis Christiani non industria virtutève humana aut merito comparari, sed sola DEI misericordia, & ideirco quadam quasi siti extimulabatur aliquid ad gloriam DEI faciendi; ac quoniam in re presenti aliud non incidebat, etiam atque etiam a me postulabat fratrem aliquem, qui suo in statu Christum prædicaret, (in quo suos habet redditus vicenorum millium aureorum) omnèsq; ad verum DEI cultum pertraheret: sæpe quoque repetebat, quanta gratia à diuina maiestate donatus esset, ac speciatim clarissimæ cuiusdam, quam in anima sentiret, cognitionis sui, sic ut non videretur homo, qui id non intelligeret. adungebat etiam, quotusquisque non crederet DEVM esse conditorem cæli & terræ, eum esse mortis reum, seque in ea fide, si occasio se offerret, paratum mori. Neque me debere dubitare, si Rex iste millies sibi imperaret, ut Religionem Christianam ejuaret, quin millies potius pro eius veritate sit iugulum porrecturus: neque illud nouum & admirabile posse videri, cum sæpenumero homines pro Dominorum suorum temporalium aut fortunarum suarum defensione morti se objiciant. Alia denique eiusdem generis tam multa subiecit, ut non dubiam spem habeamus, eum inter magnos DEI seruos annumerandum. Est adolestens viginti quatuor annorum, tum Domino suo tum omnibus aitis in hoc regno existentibus imprimis carus; qui promptè illi non secus ac cõsobrino eius obsequuntur, & ut multis natura atque gratia donis ornamentisque præ aliis conspicuù suspiciunt & admirantur. Vtinã Deus illi impertiat donù perseverantiæ, quæ almodum speramus; nostra certè industria in eo formãdõ nunquam deerit, donec euadat in alterum Iustũ Vecondonũ: quod facile erit si Meaci, vel Bozaccæ, vel certè Fuscimi degamus: inuitabimus enim eum crebrò in domum nostram, curabimusque ut accuratè in rebus diuinis sancta que fide nostra instituat. Cuius constantiam omniumque istorum regnorum conversionem etiam atque etiam petimus V. P. omniumque Patrum & fratrum Societatis pecibus apud Deum esse commendatam: sicut iisdem cupimus quique nos commendatos, quia re vera multis magis

232 HIST. RELATIO DE OMN. IAPON. REGNIS.
gnisque cum difficultatibus saepe conflictamur, nec vaque
desunt infesta demonum insidia, varia afflictiones & aru
na, quibus solo gratia diuina lumine & praesidio fulti superen
esse possumus, MEACO, 14. Februarii, 1595.

V. R. P.

Sernus & filius in Christo,

ORGANTIN

F I N I S.

ALO

